

Člověk a svět – sebeporozumění

Filosofie (nebo spíše „něco jako filosofie“) je nezbytná především v jedné záležitosti, kterou nelze nikdy odmyslit od fundamentálních „potřeb“ každého člověka: každý člověk se totiž nutně potřebuje (tedy vlastně „musí“) pokoušet nejen o orientaci a porozumění ve všem tom, čím je obklopen a v čem je tak nebo onak zasazen, do čeho je zapojen a čeho se spoluúčastní, ale musí se pokoušet také orientovat se sám v sobě, porozumět sám sobě, ba dokonce „najít sám sebe“. To znamená, že samotné poznávání věcí, s kterými se setkává ve světě kolem sebe, nikdy nemůže postačovat k tomu, aby se člověk vyznal sám v sobě. Domněnka, že čím víc věcí a čím lépe je pozná, tím lépe porozumí sám sobě, je hrubě mylná. Na druhé straně ovšem také platí, že nelze sobě řádně porozumět beze všech zkušeností se světem, kterým jsme obklopeni a který musíme poznávat. Je tomu tak již také proto, že k sobě se člověk jako subjekt může dostávat pouze přes poznávání světa, ba víc, bez aktivního upravování a opravování světa kolem sebe. Pro žádný subjekt není otevřena přímá cesta k sobě samému, nýbrž podmínkou a nutným předpokladem vztahu každého subjektu k sobě je aktivní zapojenost do okolí, tudíž zapojenost do osvětí (neboť člověk si osvojuje svět kolem sebe tím, že své okolí pro sebe proměňuje ve své osvětí – a to není možné pouze v subjektivní podobě, bez „praxe“).

(Písek, 151228-1.)